

DĖL VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS NUOSTATŲ MIŠKAMS

Gerbiami aplinkos apsaugos komiteto nariai,

Net 77 % Lietuvos gyventojų nurodo, kad miškų kirtimai yra problema Lietuvoje, didžioji dauguma nori didinti gamtai ir rekreacijai skirtų miškų plotus¹. Tačiau XX Vyriausybės programoje atsisakoma didesnės miškų apsaugos ambicijos ir numatoma tęsti ydingą miškų politiką.

Atsistatydinusios XIX Vyriausybės programoje buvo nubrėžta aiški kryptis didesnės miškų apsaugos link, palaipsniui mažinant išplyninančių kirtimų. Šiai Vyriausybės programai palaikymą išreiškė beveik 20 000 piliečių ir organizacijų šių metų balandį ragindami tesėti duotus pažadus².

XX Vyriausybės programoje su miškais susijusios nuostatos perrašytos iš esmės. **Naujoje programoje įtvirtinta vienpusiška miško ir medienos pramonės brėžiama vizija Lietuvos miškams.** Joje pabrėžiamas miškų produktyvumo didinimas ir medienos tiekimas. Kartu neigiama biologinės įvairovės nykimo krizė, atmetamos gamtos mokslų žinios, išmetamas nacionalinis miškų susitarimas, prieštaraujama ilgalaikiai vizijai "Lietuva 2050".

Ypač nerimą kelia šios naujos nuostatos, kurios įtvirtina išplyninančios miškininkystės dominavimą Lietuvos miškuose ir gilins visuomenės nepasitenkinimą:

- **Numatyta valstybinių miškų valdymą paskirti Žemės ūkio ministerijai.**

Toks 639 pukte įrašytas ketinimas niekada nebuvo viešai diskutuotas. Žemės ūkio ministerija savo veikla rodo, kad atstovauja siaurą ūkinį interesą, dažnai pasisako prieš gamtos apsaugą, prioritetą teikia ūkinio intereso atstovų pozicijoms. Toks perskyrimas turėtų lemiama reikšmę valstybiniams miškams, dar labiau sustiprintų ūkinį intensyvios medienos ruošos prioritetą paminant kitus visuomenės ir gamtos poreikius. Tai yra priešinga konstitucinei valstybinių miškų kaip išskirtinio valstybės turto paskirčiai.

- **Nebeplanuojama atsisakyti plynų kirtimų jautriose teritorijose – numatomi tik pilotiniai gamtai artimos miškininkystės bandymai.**

¹ <https://www.akoalicija.lt/veikla/2025-06-17-apklausa-del-misku>

² https://www.giriuspiecius.lt/raginimas_2025_04/

Punkte 631 tikslą bent pusėje Lietuvos miškų per 20 metų pereiti prie gamtai artimos miškininkystės keičia tikslas pradėti tokios miškininkystės bandomuosius tyrimus. Tai reiškia, kad atsisakoma aiškios krypties mažinti plynų kirtimų, apsiribojant bandomaisiais tyrimais. Punkte 633 nebežadama griežtai riboti plynų kirtimų saugomose teritorijose bei priemiestiniuose miškuose. Tam tikri kirtimų ribojimai jau ir dabar yra, bet jie yra nepakankami ir neapsaugo nuo išplyninimo didelės dalies gamtai ir rekreacijai svarbių miškų.

- **Atsisakyta nuostatos persvarstyti dabartinį ydingą miškų grupių pasiskirstymą – nebežadama didinti ekologinių, rekreacinių ir apsauginių miškų dalies.**

Pagal galiojančius teisės aktus net 85 proc. Lietuvos miškų yra leidžiama intensyvi išplyninanti miškininkystė. Tokia miškininkystė leidžiama net 60 proc. saugomų teritorijų miškų. Neperžiūrėjus miškų grupių, daugumoje šių teritorijų techninę brandą pasiekę miškai bus iškirsti plynai, sunaikinant vertingas ekosistemas.

- **Žadama „optimizuoti“ saugomas teritorijas, inventorizuojant ir stiprinant tik jau esamų konkrečių vertybių apsaugą, paliekant didelius saugomų teritorijų plotus be realios apsaugos, kur bus tęsiami intensyvūs kirtimai.**

Tokia optimizacija ir inventorizacija žadama 642 punkte, o taip pat įtvirtinama 619 ir 684 punktuose. Tai reiškia, kad apsaugoti bus tik atskiri objektai ir ploteliai, o ne vientisos ekosistemos. Už apsaugotų plotelių esantys brandūs miškai ir toliau bus leidžiami iškirsti ekosistemas ir kraštovaizdį niokojančiais išplyninančiais kirtimais.

Toks požiūris į saugomas teritorijas prieštarauja gamtos mokslo žinioms ir tarptautiniams įsipareigojimams dėl biologinės įvairovės išsaugojimo. Kyla rimta rizika, kad prieš Lietuvą pradėta Europos Komisijos pažeidimų procedūra dėl nepakankamo Natura 2000 tinklo virs bauda, kurią turės apmokėti visi piliečiai.

- **Nacionalinis miškų susitarimas pamirštas ir bus kuriama miškų ūkio strategija, orientuota į bioekonomikos, t.y. medienos tiekimo, poreikius.**

Buvęs pažadas paruošti visapusę miškų strategiją pakeistas pažadu ruošti miškų ūkio strategiją, su pagrindiniu akcentu į bioekonomikos poreikius. Nebelieka įsipareigojimo strategijoje įgyvendinti pasiektą Nacionalinį miškų susitarimą, kurį Aplinkos ministerijos kvietimu daugiau nei metus rengė beveik 400 dalyvių, atstovavusių skirtingus interesus.

Prašome nepalaikyti XX vyriausybės programoje įtvirtintos vienpusiškos išskirtinai į medienos gavybos poreikius orientuotos miškų politikos. Neatiduokite valstybinių miškų valdymo žemės ūkio ministerijai.

Tikimės, kad šis Seimas ir Vyriausybė ras valios formuoti subalansuotą miškų politiką, kur vienodai svarbūs visų piliečių, visų miško gyventojų ir visų ekonomikos dalyvių poreikiai ir interesai.

Aplinkosaugos koalicijos pirmininkė

Lina Paškevičiūtė